

Piet Vos, verwoed verzamelaar en behoeder van rariteiten

Wil je in het kort vertellen wie je bent, hoe oud je bent en waar je werkzame leven uit bestond?

Ik ben Piet Vos, 78 jaar geleden geboren in Maastricht en opgegroeid in Sittard als enige zoon in een gezin met drie kinderen. Vader van vier kinderen, de oudste zoon Caspar deelt met mij de liefde voor het groen. In 1973 ben ik aan de universiteit van Nijmegen gepromoveerd in Gedragswetenschappen op het proefschrift *Waarneming van metrische toonreeksen* en startte daar mijn universitaire loopbaan. Eind jaren zestig kochten mijn

vrouw en ik een 18-eeuwse boerderij met voldoende grond erbij om een arboretum aan te leggen.

Wat voor opleiding op dendrologisch gebied heb je gehad?

Geen enkele. Mijn werkzaamheden betroffen fundamenteel onderzoek op het gebied van visuele patroonwaarneming, muziekwaarneming en nog enkele daarmee verwante gebieden. Mijn bevindingen op dat gebied heb ik beschreven in een visuele concentratietest, die wordt toegepast voor diagnostiek van kinderen en jeugdigen met concentratieproblemen.

Ik ben dendrologisch verregaand autodidact. Vanaf mijn lagere schooltijd mocht ik in onze tuin in Sittard een eigen stukje inrichten. Het boekje *Wat bloeit daar?* van A. Kosch en drs. J.R. Müller vormde mijn basis. Ik specialiseerde me in *Lamium* soorten en was super trots dat ik in het wild de zeldzame *Lamium roseum* vond, die kwam dus in mijn tuintje. Ik ben blij dat er sinds enkele jaren ook een in het arboretum staat te pronken.

Waar komt de liefde voor dendrologie vandaan en wie heeft je geïnspireerd?

Mijn Sittardse opa was een natuurman, zijn moerbeï vervulde me met ontzag. Hij nam

Piet Vos, naast *Sorbus sargentiana*

Foto: Ineke van Teylingen

me al jong mee naar parken, tuinen, velden en bossen en wees me op van alles en nog wat. Allengs groeide de liefde en kenniszucht voor planten en bomen. Ik schafte steeds meer boeken aan. Begin jaren negentig vond ik uit dat er een NDV bestond, waarvan ik graag lid wilde worden. Toen ging het steeds sneller en dieper de dendrologie in. Ook richting B(elgische)DV en IDS en diverse (internationale) arboreta en tuinen, waar ik nog steeds veel inspiratie opdoe en kennis mee deel.

grote arboretum 'Het Gogh'. Ik specialiseerde me gaandeweg in zeldzame geslachten en soorten die niet zo bekend waren, zoals de Calycanthaceae en de Styracaceae. En ook in zeldzame leden van de Rosaceae zoals *Oemleria* en *Neviusia* en in relatief onbekende *Rubus* soorten. Hoe dat kwam? Genetisch bepaald denk ik, van kind af aan had ik al interesse in zeldzaamheden op allerlei gebied. Men noemt mij wel eens een 'rarissimus'. Met cultivars heb ik weinig op, enkele uitzonderingen daar gelaten. Hoewel ik taxonomie boeiend

'Men noemt mij wel eens een 'rarissimus'. Met cultivars heb ik weinig op, enkele uitzonderingen daar gelaten'

Hoe zag in grote lijnen je dendrologische leven er uit?

Het kiemplantje uit mijn kinderjaren groeide uit tot een soort levenswerk door de aanleg (in de jaren zeventig) van het halve hectare

vind, heb ik moeite met de voortdurende wijzigingen en herindelingen die ook nog eens een wankel basis hebben.

Tetrapanax papyrifer

Foto: Ineke van Teylingen

Voor welke planten heb je een speciale passie?

Ik ben dol op Salomonszegel (*Polygonatum*). Er staan vijftien soorten in het arboretum, van grote exemplaren tot mini's van een paar centimeter. Nog enkele favorieten: *Acer* en *Sorbus* soorten, onder andere *S. amabilis* en *S. scalaris*, Berberidaceae en Saxifragaceae. Ik verzamel ook tweehuizigen. Voor de vermeerdering is het echter lastig om van een soort de beide geslachten te verwerven. De vrouwelijke planten zijn moeilijker te vinden dan de mannelijke ('man zoekt vrouw').

Hoe kijk je hierop terug? Heeft het je gegeven wat je verwachtte?

De loopbaan van een dendroloog met een arboretum is net als op andere gebieden er eentje van vallen en opstaan: zaaien, planten, ruilen et cetera. Ook van belang is het testen welke planten het wel of niet doen op jouw grond. Vooral de laatste tijd moet ik steeds grondiger kappen en zagen omwille van de transparantie, die ik hoog in het vaandel heb.

Wat is het leukste wat je hebt meegemaakt?

Het bezoek van lagere schoolklassen: geweldig. Ik laat ze niet alleen kijken maar ook ruiken en proeven, de leeftijd van een grote boom schatten en tekenen hoe een boom er uit ziet, ook ondergronds. Soms ook *Buxus* stekken en het potje mag mee naar huis. Ze komen geregeld terug met de vraag of ze nog eens mogen rondlopen en schrapen van apart geurende bladeren en twijgen van bijvoorbeeld *Magnolia salicifolia*.

Opwindend vind ik het jaarlijks vinden van primeurs qua bloei of vruchtzetting. En mijn dankbaarheid jegens een bezoeker die me attent maakt op iets wat ik nog niet heb gemerkt, zoals enkele jaren geleden de eerste bloei van *Tetracentron sinense*. Ook de ontdekking van cauliflorie in *Ptelea trifoliata* en nog later in *Debregeasia edulis*.

Openspringende vrucht van *Magnolia obovata*

Foto: Ineke van Teylingen

Wat is het vervelendste in je herinnering?
(Partiël) dodelijke schimmelziekten die sinds jaren zonder aanzien des geslachts of soort een of meer aanplantingen in no time vellen; konijnevraat en, heel recent, bezoeksproen van een veenmol; een rauwdouwer die ooit ongevraagd meerdere takken afsneed omdat die volgens hem het uitzicht verstoorden.

Heb je nog een leuke anekdote te vertellen?
In de loop der jaren heb ik overal in de tuin bijzondere zaailingen ontdekt, die het werk zijn van andere wezens dan ik. Ik vermoed dat niet alleen evers maar ook bepaalde vogels latrines aanleggen, zoals de vondst dit jaar van meerdere *Calycanthus floridus* zaailingen op een kleine plek meer dan 100 meter van de moederstruik. Opwindend, de ontdekking dat planten van elders naar hier worden overgebracht. Zo vond ik in het bassin van de waterval een *Anemopsis californica* (Valse moerasanemoon) en een *Saururus cernuus* (Leids plantje). Waar komen die vandaan en hoe?

Vind je het belangrijke om je kennis, ervaring en enthousiasme met anderen te delen?
Absoluut. In artikelen en rondleidingen wil ik graag mijn liefde voor de natuur doorgeven. Visueel gehandicapten zijn hier ook welkom om ze vooral de geuren van de planten te laten waarnemen.

Als je het over mocht doen, zou je dan weer hetzelfde beroep kiezen of zou je het anders doen?

Eenmaal een wetenschapper, altijd een wetenschapper. Nervatuur, heterofyllie en cauliflorie zijn onderwerpen die me bezig houden. Waarschijnlijk zou ik een andere opzet voor het arboretum kiezen. Zo zou ik graag een 'bedrogarboretum' aanleggen, waarin in paren houtigen te zien zijn die enorm op elkaar lijken maar taxonomisch echt verschillend zijn. Denk aan een *Cercis* naast een *Disanthus*, een *Ostrya* naast een *Carpinus*, een *Metasequoia* naast een *Taxodium*. Intrigerend en leerrijk.

Zijn er nog bijzonderheden die je wilt vertellen?

Behalve kristallen en sommige andere anorganische stoffen heeft niemand het eeuwige leven. Hoe dus een arboreaal levenswerk veilig stellen? Ik heb daartoe de KNA (Kleine Nederlandse Arboreta)* opgericht. Een bevlogen groep particuliere arboretumhouders (meest NDV-ers) om er, met het oog op de toekomst, met elkaar toe te komen de unieke collecties te behouden. Belangstellenden kunnen via de KNA plantjes krijgen. Het zou niet de eerste keer zijn dat een arboretum wordt platgewalst vanwege andersoortige bestemmingplannen, waar de founding father (of mother) geen grip meer op heeft. Wie desondanks 'Het Gogh' kan laten voortbestaan, verwerft wat mij betreft eeuwige roem. □

* Een artikel over de KNA is te vinden in *Arbor Vitae* 3-2014.